

Budowa atomu

Konfiguracja elektronowa

Fizyka:

Elektrony zajmują orbitale zgodnie z rosnącą energią.

Reguły zapisu:

Reguły dotyczące zapisu konfiguracji:

UPAC

1. według rosnącego n
2. według rosnącego l

Zapis w kolejności energetycznej:

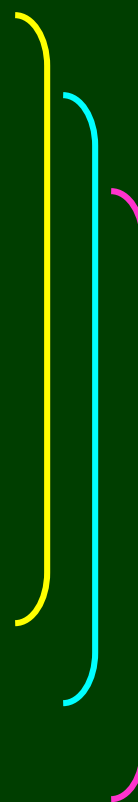
Zapis w konwencji UPAC

Konfiguracje elektronowe pierwiastków

Symbol 1. atomowa konfiguracja

H	1	$1s^1$	
He	2	$1s^2$	
Li	3	$1s^2 2s^1$	$[He]2s^1$
Be	4	$1s^2 2s^2$	$[He]2s^2$
B	5	$1s^2 2s^2 2p^1$	$[He]2s^2 2p^1$
C	6	$1s^2 2s^2 2p_x^1 2p_y^1$	$[He]2s^2 2p^2$
N	7	$1s^2 2s^2 2p^3$	$[He]2s^2 2p^3$
O	8	$1s^2 2s^2 2p^4$	$[He]2s^2 2p^4$
F	9	$1s^2 2s^2 2p^5$	$[He]2s^2 2p^5$
Ne	10	$1s^2 2s^2 2p^6$	$[He]2s^2 2p^6$
Na	11	$1s^2 2s^2 2p^6 3s^1$	$[Ne]3s^1$
Mg	12	$1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$	$[Ne]3s^2$
Al	13	$1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^1$	$[Ne]3s^2 3p^1$

W przypadku pierwiastków d-elektronowych okazuje się, że korzystne dla atomu jest jeśli powłoka d ma konfigurację d^5 lub d^{10} . Powoduje to zmianę kolejności zapełnienia powłok dla niektórych pierwiastków np.:

Okres 4-ty:

Okres 5-ty

Okres 6-ty

Konfiguracja jonów

1. Dla **anionów** liczbę elektronów atomu **zwiększamy o ładunek jonu** i umieszczamy je na orbitalach zgodnie z regułami.
2. Dla **kationów** liczbę elektronów atomu **zmniejszamy o ładunek kationu**. Sposób postępowania:
  - a) zapisujemy konfigurację atomu
  - b) **zmniejszamy liczbę elektronów** na orbitalach walencyjnych o ładunek kationu odejmując elektrony **w** następującej **kolejności**
    - elektrony **p**
    - elektrony **s**
    - elektrony **d**

Efektywny ładunek jądra Z_{ef} – reguły Slater'a

$$Z_{\text{ef}} = Z - S$$

Z – ładunek jądra

S - stała ekranowania

1. Konfiguracja zapisana zgodnie z nomenklaturą
2. Elektrony na prawo od danego nie wnoszą żadnego oddziaływania
3. Dla elektronów ns i np
  - udział elektronów o tym samym n wynosi 0.35 (1s 0.30)
  - udział elektronów $n-1$ wynosi 0.85
  - udział elektronów $<n-1$ wynosi 1.0
4. Dla elektronów nd i nf
  - udział elektronów d i f o tym samym n wynosi 0.35
  - udział elektronów innych wynosi 1.0

Ni

$Z = 28$

elektron 3d

$$S = 18*1 + 7*0.35 = 20.45$$

$$Z_{\text{ef}} = 28 - 20.45 = 7.55$$

Ni

$Z = 28$

elektron 3d

$$S = 18 \cdot 1 + 7 \cdot 0.35 = 20.45$$

$$Z_{\text{ef}} = 28 - 20.45 = 7.55$$

elektron 4s

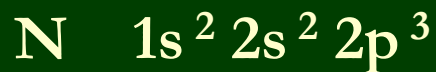
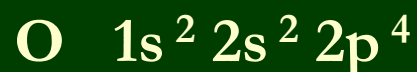
$$S = 10 \cdot 1 + 16 \cdot 0.85 + 1 \cdot 0.35 = 23.95$$

$$Z_{\text{ef}} = 28 - 23.95 = 4.05$$

wniosek – elektron 4s jest słabiej przyciągany niż 3d i pierwszy jest odrywany

Konfiguracja elektronowa jonów - przykłady

W przypadku bloku p nie uzyskano do chwili obecnej (w reakcjach chemicznych) jonów w których elektrony odchodziłyby z powłoki d, np. :

nie znamy związków Pb^{5+} i wyższych.

Konfiguracja jonów metali d-elektronowych.

Elektrony najpierw usuwane są z powłoki **s** a dopiero później z powłoki d.

Dlatego też np. Ag występuje najczęściej na +1 stopniu utlenienia (choć znane są związki Ag^{2+} czy Ag^{3+} . Dla niektórych metali można usunąć wszystkie elektrony d, np. Os^{8+} w OsO_4 .

Właściwości magnetyczne a konfiguracja elektronowa

Elektron posiada ładunek elektryczny.

Pole magnetyczne związane jest z orbitalnym momentem pędu (określonym przez liczbę kwantową l) oraz ze spinowym momentem pędu (określonym przez spinową liczbę kwantową s).

Orbitalny moment magnetyczny wyrażony jest wzorem:

$$\mathbf{M}_l = \sqrt{l(l+1)} \frac{h \cdot e}{4 \cdot m_e \cdot \pi} = \sqrt{l(l+1)} \mu_B$$

μ_B oznacza tzw. magneton Bohra i wynosi on $9.274078 \cdot 10^{-24} \text{ A} \cdot \text{m}^2$.

Podobnie dla spinu możemy zapisać, że spinowy moment magnetyczny elektronu wynosi:

$$M_s = 2 \sqrt{s(s+1)} \mu_B$$

należy jednak pamiętać, że $s = 0.5$, wobec tego dla elektronu

$$M_s = \sqrt{3} \mu_B$$

Dla „n” niesparowanych elektronów

$$M_s = \sqrt{n(n+2)} \mu_B$$

Generalnie właściwości magnetyczne wykazują atomy posiadające niesparowane elektrony. Elektrony sparowane nie wykazują spinowego momentu magnetycznego.